INTEGRAREA SOCIO-CULTURALĂ A MOLDOVENILOR REZIDENȚI ÎN BUCUREȘTI

DE

MARILENA TIUGAN

Societățile urbane contemporane — conglomerate de populație provenită din regiuni geografice și lingvistice diferite — nu sînt dominate de o cultură simplă și unificată, ci de sub-culturi variate, fiecare cu istoria ei și perspectivele ei de evoluție. Ele nu au un sistem social unitar, fiind a l c ă t u i t e din diferite comunități, fiecare cu propria ei configurație, — așa încît orașele se definesc drept *complexe de comunități*.

Integrarea s o c i a l ă, în condițiile urbanizării, înseamnă adaptarea grupurilor de imigranți la noul mediu social și presupune însușirea — de către aceștia —, a valorilor și normelor ansamblului urban. *Integrarea u r b a n ă* devine, astfel, o cale de rezolvare a contradicției dintre constituirea unui nou mod de viață și normele și valorile socio-culturale de tip tradițional/nativ.

Din punct de vedere socio-cultural, orașul București ilustrează conceptul mult utilizat de sociologia contemporană, de *plural society* (Gumperz 1977). Cu alte cuvinte, nu se poate vorbi despre o „comunitate cultural-lingvistică București"[1], ca atare, ci de *un ansamblu socio-cultural coerent*, în structura căruia se identifică o serie de comunități lingvistice.

Asemenea tuturor marilor orașe, Bucureștiul a avut / are o populație amestecată. Creșterea continuă a populației capitalei se explică, într-o mai mică măsură, prin sporul natural, și într-una mai mare, prin *afluxul de elemente noi*, venite „de la țară" și din celelalte orașe. De la începuturile ei, sub Vlad Țepeș, și pînă astăzi, capitala a fost un puternic centru de atracție a forței de muncă, datorită posibilităților sporite pe care le oferea în toate domeniile.

Nu se știe precis cînd și în ce condiții s-a instalat în București *colonia de moldoveni*. Se știe, însă, că ei au dat numele lor atît unui „deal", din partea de miazăzi a orașului, cît și unei biserici. Trei documente inedite, din *3 martie 1646*, *23 mai* și *18 iunie 1650* amintesc de o vie „în Dealul Moldovenilor". Mihai Cantacuzino (în *Istoria Valahiei*) notează, printre bisericile bucureștene, și una de lemn numită „Moldoveni" (1768). Oricum, în prezent, moldovenii din București reprezintă *21% din populația stabilă a orașului*[2] și se constituie

[1] Cf. definiția propusă de Gumperz (1968).

[2] Valorile statistice utilizate sînt rezultatul unui studiu sociodemografic realizat în 1970, la scara municipiului București, de către Laboratorul de Sociologie Urbană al CPMB. Programele

BDD-A23113 © 1985 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:09 UTC)

într-o *comunitate cultural-lingvistică primară* (=CLP) — alături de CLP ardelenilor, CLP a oltenilor și, bineînțeles, de nucleul nativ (Tiugan 1980 a).

Integrarea socio-culturală a grupului de imigranți moldoveni din București poate fi urmărită din cel puțin trei perspective: 1. perspectiva socială; 2. perspectiva structurii populației active; 3. perspectiva lingvistică.

1. *Perspectiva socială.* În sociologia contemporană, orașul este conceput ca un fenomen de *regionalizare a spațiului social* (Bădescu, Radu 1980), a cărui principală trăsătură, *mișcarea urbană* (idem) implică: distrugerea individualității, unidimensionalizare, reducerea diferențelor, standardizare.

Reacția locuitorilor, în general, și a imigranților, în mod special, este *realizarea unor forme comunitare* în cadrul urban, de tipul VECINĂTĂȚILOR. Orașul mare generează pierderea individului în întreg, însingurarea, anonimatul. *Vecinătatea* îi permite să se regăsească, să se cunoască prin raportare cultural-afectivă la ceilalți.

CLP oferă doar cadrul teoretic și de referință al analizei lingvistice. Realitatea efectivă pe care o acoperă termenul nu satisface definiția CL, nici din punctul de vedere al frecvenței contactelor sociale și verbale, nici din punctul de vedere al existenței, în fapt, a unui set comun — stabilit și acceptat ca atare, — de norme socio-culturale. În plus, existența reală a unei *conștiințe de grup*, în legătură cu apartenența „la o comunitate", este greu de verificat. De aceea, cercetarea noastră s-a concentrat, într-o primă etapă, asupra CLS (secundare) — etichetă sub care am reunit grupări semnificative de populație, de tipul *vecinătăți*.

Din punct de vedere metodologic, vecinătățile au fost stabilite pentru fiecare grupare alcătuită din *cel puțin 20 de nuclee familiale endo-grupate*, rezidente în interiorul aceleiași circumscripții electorale (Dumitru 1973; Tiugan 1977).

În acest fel, pentru grupul imigranților moldoveni, am identificat un număr de *22 CLS*.

Deoarece grupul de moldoveni rezidenți în București reprezintă o CL, comportamentul verbal al membrilor acestei C este *socio-cultural relevant numai (sau, în primul rînd) la nivelul comunității*. Numai la acest nivel ei se manifestă în mod complet și suferă influența socialului în forma sa cea mai concretă iar utilizarea unei mărci dialectale poate furniza unele informații referitoare la identitatea socială a indivizilor.

În interacțiunea cu *outsider*-i culturali rezidenți în limitele aceluiași teritoriu administrativ, utilizarea de trăsături dialectale native poate fi examinată dintr-o perspectivă mai largă, accentul căzînd *nu* pe aspectul sociologic al actului comunicativ, ci *pe conținutul său etnologic*. În interacțiunea cu *outsider*-i culturali, *alegerea lingvistică* (între registre ale variantei standardizate și repertoriul dialectal) *nu simbolizează, în primul rînd relații sociale*.

Language shift/dialect switching, în comportamentul indivizilor rezidenți în afara limitelor comunităților sau zonelor dialectale native, sistematic corelată

---

pe care le-am folosit au fost: (8): *Populația totală după durata șederii în capitală și mediul de proveniență*; (13): *Populația totală după județul în care s-a născut și durata șederii în capitală (pe sexe)*; (23): *Populația imigrantă (născută în afara municipiului București) pe regiuni istorice de proveniență și durata șederii în capitală*.

BDD-A23113 © 1985 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:09 UTC)

cu structura discursului, oferă perspective sugestive asupra *motivațiilor sociale* aflate la baza *conservării sau părăsirii* dialectului, în societățile urbane.

Abordarea *loialității cultural-lingvistice,* în acest tip de determinare culturală, evidențiază mai real procesele de adîncime aflate la baza acestui sentiment de grup (Weinreich 1968) : momentul în care el apare ' se manifestă ; specificitatea tendinței de propagare ; direcția de propagare.

Vecinătatea ne apare, astfel, ca un opus al orașului în ansamblu și devine *factor efectiv al integrării* ; este o modalitate defensivă a individului în raport cu o formă necontrolată[3].

2. *Perspectiva structurii populației active.* La acest nivel, integrarea se realizează într-o multitudine de forme, în primul rînd în funcție de pozițiile pe care individul le-a deținut în interiorul grupului social *înainte de emigrare.* De fapt, imigrantul încearcă să păstreze, în societatea în care vine, rolul social pe care l-a deținut în societatea nativă. Incompatibilitatea de structură a mediilor rurale față de mediul urban dă naștere unui anumit mod de concepere a relațiilor sociale cu mediul în care se vor integra. De cele mai multe ori, asistăm la o suprapunere rigidă a statutului social rural și a celui urban, fapt care stimulează o serie de *atitudini* culturale, lingvistice (în general, comportamentale) specifice.

CLP a moldovenilor este, formal[4], *perfect integrată* structurii nucleului nativ, în sensul că am calculat, pentru membrii acestei CLP, atît în cazul imigranților propriu-ziși, cît și în cazul indivizilor născuți în București (în familii de imigranți), o scară de statut indentică cu aceea calculată pentru nucleul nativ (Tiugan 1977 ; 1980 a), și anume : 3,5 — 8 ; 8—21 ; 21 — 35 ; 35 — 42 ; 42 — 50,1.

Aceste scări de statut sînt utile, în primul rînd, deoarece ele permit o *ordonare obiectivă — controlată* a grupurilor sociale și dau posibilitatea unei *abordări concrete* a complexității deosebite cu care este confruntat cercetătorul ; ele facilitează analiza mediilor restrînse în care se materializează comportamentele și se stabilesc interacțiunile.

CLP a moldovenilor din București cuprinde două grupuri principale:
I. Imigranții propriu-ziși ;
II. Indivizii născuți în București (în familiile imigranților).

Aceste două grupuri au următoarele diviziuni :
I1 — imigranți între 1930—1950 (peste 70 de ani) ;
I2 — imigranți între 1955—1966 (peste 60 de ani) ;
I3 — imigranți după 1975 (30—35 de ani) ;
IIa — indivizi născuți în perioada 1935—1950 ;
IIb — indivizi născuți în perioada 1960—1970 ;
IIc — indivizi născuți după 1975.

---

[3] Importanța vecinătăților pentru ecologia orașelor este atestată și de preocupările tot mai frecvente pentru acest mod de „așezare și viețuire", manifestate în programele de *planificare socială a orașelor* (cf. Mumford 1971).

[4] La această stare de fapte contribuie, într-o măsură considerabilă, și *conștiința vechimii locuirii în București* a grupurilor de moldoveni. Precizăm că, *pentru informatorii noștri,* această vechime nu se limitează la cele două generații al căror comportament a fost abordat de noi. Mulți dintre informatori — nu neapărat aparținînd „elitei" — datează vechimea imigrării moldovenilor, cel mai recent, „în jurul lui 1800". Pentru a fi corect apreciată, loialitatea cultural-lingvistică a imigranților trebuie privită și discutată și din această perspectivă.

BDD-A23113 © 1985 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:09 UTC)

Distribuția generală a indivizilor în interiorul CLS se face conform tiparelor: *I1 + IIa*; *I2 + IIb*. (Cazul I3 nu a fost considerat relevant.) Din punct de vedere formal, aceste microgrupuri se definesc în același fel: *generația imigranților* – *generația indivizilor născuți în București*. Toate rețelele familiale pe care le-am investigat și care au intrat în eșantionul reprezentativ final au avut aceeași structură. *Separarea comportamentală* se face, însă, după *l o c u l nașterii*.

3. *Perspectiva l i n g v i s t i c ă*. Examinarea și corelarea primelor două perspective permite o înțelegere limpede a comportamentului cultural-lingvistic al grupului de imigranți de care ne ocupăm.

În situațiile de *contact lingvistic continuu și intensiv*, indivizii devin mai repede conștienți de particularitățile graiului nativ; în acest tip de determinare, uzajul unui anumit cod lingvistic (în cazul nostru, recurgerea la tiparele lingvistice native) devine *simbol al identității grupului*.

Observarea comportamentului verbal al imigranților moldoveni rezidenți în București — *organizați în CLP* — dintr-o perspectivă socio-culturală mai largă, pare mai la îndemîna vorbitorului neantrenat, deoarece *imigranții aduc cu ei și păstrează mai ales acele trăsături dialectale c o n s i d e r a t e capabile să îi izoleze mai precis*, în comparație cu zonele dialectale vecine, sau cu contextul cultural-lingvistic nou, în care *se integrează f o r m a l*.

Pentru imigranții moldoveni se poate vorbi despre o loialitate lingvistică autentică, în primul rînd, deoarece, deși *formal* ei sînt perfect integrați structurii și ierarhiei socio-economice a nucleului nativ, integrarea cultural-lingvistică nu urmează același tipar. Selectarea trăsăturilor lingvistice care vor fi menținute în noul mediu cultural este un proces conștient, controlat. Acești indivizi nu utilizează elemente proprii graiului nativ pentru că nu ar ști să se exprime altfel. O fac pentru că *așa vor*. O dovadă în acest sens este faptul că „elita" nu evită unele particularități dialectale nici în contexte interacționale formale. În plus, trăsăturile dialectale pe care le-am înregistrat nu aparțin categoriei de „fapte de limbă populară sau vorbită" (Vulpe 1967).

Perspectiva lingvistică urmărește, pe de o parte, uzajul *curent* și, pe de altă parte, *reacțiile secundare* (Bloomfield 1944) ale vorbitorilor (consemnate cu ajutorul unor *chestionare de comportament*, din care, în mod special, reținatenția răspunsurile la întrebările: (7): *Utilizați graiul nativ și în interacțiunea cu membri ai altor CLS ? / CLP ?*; (8): *Credeți că e bine / trebuie să continuați să utilizați graiul nativ ? de ce ?*

În ceea ce privește *particularitățile dialectale native* înregistrate, în mod consecvent, în vorbirea imigranților moldoveni din București, vom insista mai ales asupra acelora care apar, pe de o parte, *în vorbirea „elitei"*, și pe de altă parte, *în vorbirea copiilor* (Tiugan 1980a; 1980b).

Grupul „elitei" (Landecker 1960) este reprezentat, în ierarhia formală stabilită de noi, de grupul *3,5 — 8*.

Grupul copiilor. Părinții acestor copii sînt, în eșantionul nostru, grupul indivizilor născuți în București, IIa = 35 — 40 de ani — indivizi socializați atît în varianta standardizată a limbii cît și în dialect. Acești copii au suferit, și ei, *o dublă socializare primară* (acasă — în limba standard, de cele mai multe ori; „la țară" — numai în dialect).

În mod preferențial, am selectat copii-băieți, între 14—17 ani (Tiugan 1979; 1980b).

BDD-A23113 © 1985 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:09 UTC)

Pentru *grupul „elitei"* am notat următoarele *v a r i a b i l e* (am avut în vedere : stilul cazual, stilul îngrijit, contextul partener outsider) :

1. închiderea lui *e* final, neaccentuat (*cărni, árdi* etc.) ;
2. închiderea lui *e* în cuvinte neaccentuate în frază *(di, pi, pintru, pisti* etc.) ;
3. închiderea lui *ă* final la *â* (*mámâ, cásâ, límbâ* etc.) ;
4. tratamentul lui *ă* medial protonic > *a* (*barbát, matúșâ* etc.) ;
5. *e, i* > *ă, î* după consoanele *s, z, ș, j, ț, r (sîngur, zîuă, țîn, răși* etc.) ;
6. *ea* > *a* în același context *(sárâ, găsáscâ* etc.) ;
7. *î* etimologic păstrat, neevoluat la diftongul *îi (mîni, pîni* etc.) ;
8. *ę* corepunzător diftongului *ea* final accentuat *(vid'ę, s-o put'ę* etc.) ;
9. fricativizarea africatelor *ĉ, ĝ* > *ŝ, ẑ (ŝer, dúlŝi, ẑer* etc.) ;
10. exprimarea G—D (respectiv, atributul substantival și complementul indirect) prin structuri prepoziționale de tipul : *la* + *Ac.* ;
11. forma invariabilă a articolului genitival *a* (în loc de *al, a, ai, ale*) ;
12. forma unică *o* a auxiliarului *a avea* la persoana a III-a singular și plural, în formele de perfect compus ;
13. utilizarea infinitivului în contexte în care, în limba literară, este utilizat conjunctivul *(verb* + *verb la infinitiv).*

În *Tabelele nr. 1* și *nr. 2* prezentăm procentele calculate pentru frecvența de ocurență a acestor variabile, în vorbirea adulților — din „elită" (1) —, comparativ pentru tipurile de CLS II + IIa ; I2 + IIa ; și în vorbirea copiilor (2), din CLP.

În general, nu am înregistrat în mod sistematic, în vorbirea copiilor, variabilele morfo-sintactice : 10, 11, 12, 13.

Înregistrarea vorbirii copiilor este o modalitate de evidențiere a relațiilor dinamice dintre generații, pe de o parte, și a reacției copiilor la un anumit tip de socializare primară, pe de altă parte.

Datele înregistrate, în repertoriile curente ale copiilor, pun în evidență importanța *tipului de comunitate* în care trăiește copilul. Se pare că acești copii au, deja, o conștiință dialectală. Forța integratoare a micro-comunității este mai puternică decît aceea a strategiilor interpersonale de socializare utilizate în familie — pe de o parte —, și decît aceea a strategiilor rețelelor instituționalizate (= *școala*) — pe de altă parte. Marea majoritate a acestor copii vor deveni un alt grup *I2* + *IIb*, grup al cărui comportament va fi identic — ca structură și orientare —, cu acela al părinților. Copiilor le este imposibil să devină monolingvi autentici; ei vor continua să fie *bilingvi*. „Moartea" dialectului nu se produce deoarece părinții c o n t i n u ă să le transmită copiilor modalitatea lor nativă de vorbire, la un nivel esențial, nivelul *parole*.

Răspunsurile la *Chestionarul de comportament* evidențiază : situația *actuală a graiului* „transplantat" ; *direcția evoluției* sale, cu alte cuvinte, *șansele de supraviețuire* ale acestuia, într-un context socio-cultural nou, profund diferit.

În *Tabelele nr. 3* și *nr. 4* am notat răspunsurile-comentarii ale adulților (3) și ale copiilor (4) din CLP a moldovenilor din București.

Datele consemnate în cele două tabele (nr. 3 și nr. 4) pot fi rezumate, în general, astfel : 1. În cazul tuturor imigranților, răspunsul a fost afirmativ. Remarcăm că informatorii-bărbați sînt, de regulă, mai dispuși la generalizarea uzajului nativ într-un context comunitar mai larg (și CLP) față de numai CLS, la informatorii-femei. Comentariile informatorilor reliefează, în principiu, două aspecte : — conștiința continuității culturale *(așa vorbesc toți*

BDD-A23113 © 1985 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:09 UTC)

Variabilă	Grup social / CLS	Sex	Factor de variabilitate					
			Stil îngrijit		Stil cazual		Partener outsider	
1	3,5—8	b	25%	—	37%	—	12%	—
		f	25%	—	37%	—	12%	—
2		b	36%	18%	36%	29%	30%	—
		f	36%	28%	36%	46%	30%	—
3		b	36%	18%	36%	29%	30%	—
		f	36%	28%	36%	46%	42%	—
4		b	36%	18%	36%	29%	3%	—
		f	36%	28%	36%	46%	3%	—
5		b	39%	—	44%	8,5%	30%	—
		f	50%	—	55%	8,5%	42%	—
6		b	39%	—	44%	—	30%	—
		f	50%	—	55%	—	42%	—
7	I_1 + II-a	b	*	}		—		
	I_2 + II-a	f		—		—		
8		b		—		—		
		f		}		}		
9		b	—	—		—	—	
		f	—	—		—	—	
10		b	—			—	}	
		f	—			—	—	
11		b	—			—		
		f	—			—		
12		b		—		—	—	
		f		—		—	}	
13		b	49%	36%	63%	22%	29%	38%
		f	52%	26%	45%	48%	16%	—

(Tabelul nr. 1)

* Acoladele indică uzajuri generale nediferențiate în mod semnificativ.

ai noștri ; *te simți ca acasă* ; *e bine să știi de unde vii* etc.) ; — atașamentul față de graiul / cultura nativă *(e la fel de frumos* etc.) ; 2. răspunsurile copiilor confirmă și întăresc atitudinile adulților. Vîrsta lor nu ne dă dreptul de a le atribui o conștiință cultural-lingvistică efectivă. Important de relevat este faptul că ei își însușesc atitudinea transmisă de părinți / bunici *(așa zice bunica* ; *așa zice mama* etc.), fapt care afirmă, o dată în plus, rolul socializării primare în asigurarea continuității cultural-lingvistice ; această atitudine nu este „corectată" în urma contactului s o c i a l i z a t o r cu rețelele mass-media și cu diferitele medii instituționale frecventate.

Concluzii. Deși rezidenți în zona lingvistică București de mai multe generații, membrii CLP a moldovenilor utilizează frecvent particularități de grai proprii zonei native. Imigranții au adus cu ei un set de trăsături lingvistice

BDD-A23113 © 1985 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:09 UTC)

Informatori-copii / Grup social al părinților	Variabilă	Frecvență de ocurență
3,5 — 8	1	—
	2	30%
	3	20%
	4	—
	5	31%
	6	—
	7	—
	8	26 5%
	9	46%
8 — 21	1	—
	2	29%
	3	29%
	4	—
	5	38 5%
	6	—
	7	—
	8	17%
	9	48%
21 — 35	1	—
	2	35,5%
	3	35,5%
	4	—
	5	56,5%
	6	—
	7	—
	8	22,75%
	9	43%
35 — 42	1	—
	2	15%
	3	15%
	4	—
	5	40%
	6	—
	7	—
	8	14%
	9	41%
42 — 50,1	1	—
	2	3,5%
	3	3,5%
	4	—
	5	19,5%
	6	—
	7	—
	8	19,5%
	9	36%

(*Tabelul nr. 2*)

BDD-A23113 © 1985 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:09 UTC)

Grup social	Sex	Chestionar	
		(7)	(8)
3,5— 8	b	da ; CLS ; CLP	da ;
	f	da ; CLS	da ; așa vorbesc toți ai noștri ;
8 —21	b	da ; CLS ; CLP	da ;
	f	da ; CLS	da ; te simți ca acasă ;
21 —35	b	da ; CLS ; CLP	da ; e la fel de frumos ;
	f	da ; CLS	da ;
35 —42	b	da ; CLS ; CLP	da ;
	f	da ; CLS	da ; e bine să știi de unde vii ;
42 —50,1	b	da ; CLS	da ;
	f	da ; CLS	da ;

(*Tabelul nr. 3*)

Grup social	Sex	Chestionar	
		(7)	(8)
3,5— 8	b	CLP	da ;
	f	CLP	da ; e mai frumos să spui povești așa
8 —21	b	CLP	da ;
	f	—	da ; e frumos
21 —35	b	CLS	da ; așa zice b u n i c a
	f	—	da ; e mai dulce ; sună ca a c a s ă ;
35 —42	b	CLS	da ;
	f	—	da ; așa zice m a m a ;
42 —50,1	b	CLP	da ;
	f	—	da ; e mai frumos ;

(*Tabelul nr. 4*)

care s-au menținut în *repertoriile lor curente*. Ele apar în interacțiunea cotidiană, în toate stilurile și tipurile de determinări contextuale.

În cazul special al imigranților, persistența trăsăturilor dialectale native nu trebuie asociată în nici un fel cu eventuale granițe dialectale care ar putea deveni s o c i a l e (Kurath 1939). Etichetarea unui set de trăsături dialectale drept sociale nu ne dă și posibilitatea de a stabili *condițiile reale care stimulează conservarea lor*. În interiorul societăților urbane diferențele dialectale, cînd se mențin în mod evident, *pot avea* capacitatea de a transmite u n e l e informații socio-culturale, dar *nu au vreo funcție expresă de semnalizare socială*.

BDD-A23113 © 1985 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:09 UTC)

Identitatea socială și proveniența geografică a imigranților sînt două aspecte a căror strictă corelare determină, de obicei, o viziune schematică și, în același timp, eronată, asupra personalității acestora.

Examinarea situației socio-culturale a orașului București a pus în evidență importanța abordării *pluralității culturale* — ca factor esențial în definirea comportamentului sociolingvistic al membrilor c o m u n i t ă ț i l o r care intră în componența demografică a conglomeratelor urbane, în general.

În mediul nou în care se integrează, imigranții își modifică destul de greu competența cultural-lingvistică și, atunci cînd o fac, ei d o a r se raportează la modelele de comportament ale societății care îi primește, și din care d o a r se inspiră (Sobrero 1973; 1974).

Simptomatică pentru realitatea pe care o definește este tendința de integrare, mai marcată, a indivizilor din generația mai în vîrstă (vezi valorile calculate pentru frecvența de ocurență a unor variabile, la membrii grupului I2 + IIb), în plus, constatarea că *integrarea nu se continuă la infinit.* La ultima generație (și la copii) acceptarea necondiționată a modelului cultural-comportamental local se transformă, treptat, în alternativă radicală între biculturalism/bilingvism și monoculturalism / monolingvism, „conflict" dublat de necesitatea imigrantului de a-și exprima p r o p r i i l e experiențe, intenții etc., în anumite situații.

Definitoriu pentru integrarea grupului de moldoveni din București este caracterul său pur f o r m a l.

Acest tip de *a treia cultură* (Grassi 1979) — din punctul nostru de vedere, *sub-cultură* — evidențiază vitalitatea deosebită a elementului cultural-dialectal transplantat într-un mediu cultural nou, fundamental diferit. Ea are la bază sentimentul puternic al loialității cultural-lingvistice a vorbitorilor proveniți din zone geografice diferite și subliniază caracterul calitativ-superior al modului în care se produce, în prezent, integrarea într-un mediu cultural nou — acest proces respingînd, de la început, atitudinea de negare și abandonare fără discernămînt a culturii native.

Din această perspectivă, tipul sub-cultural care definește existența socio-culturală a grupurilor de imigranți moldoveni din București se constituie în *element c o m p o n e n t al universului cultural complex al societății urbane.* Spre deosebire de o întreagă serie de cercetări similare (vezi, de exemplu, Grassi 1979) care se declară „deschise, nefinalizate" — întrucît nu formulează un răspuns acceptabil la întrebarea care se pune în situații de tipul celei descrise și anume: imigrația antrenează dispariția culturilor rurale, urbanizate, sau, dimpotrivă, asistăm la existența și persistența, cel puțin temporară, în interiorul orașului, a unei pluralități de culturi —, cercetarea noastră propune un răspuns cert: imigrația devine o modalitate de afirmare culturală a grupurilor de populație care se instalează în societățile urbane industrializate.

Pentru un oraș cum este Bucureștiul, problema variației lingvistice este una *a x i o m a t i c ă.* Ceea ce trebuie reținut este că, pentru a fi relevantă, această variație lingvistică trebuie abordată la niveluri *i n t r a -comunitare.* Felul în care variația lingvistică se manifestă la aceste niveluri pune în evidență modalitățile efective și șansele integrării socio-culturale ale grupurilor de imigranți care alcătuiesc, în majoritatea cazurilor, compoziția demografică a orașelor.

BDD-A23113 © 1985 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:09 UTC)

BIBLIOGRAFIE

BĂDESCU, I., N. RADU — *De la comunitatea rurală la comunitatea urbană*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1980.
BLOOMFIELD, L., 1944 — *Secondary and tertiary responses to language*, în „Language", 20.
DUMITRU, FL., 1973 — *Înregistrarea selectivă a populaţiei stabile în oraşul Bucureşti*, în „Viitorul Social", II, 2.
GIURESCU, C., 1966 — *Istoria Bucureştilor din cele mai vechi timpuri pînă în zilele noastre*, Bucureşti, Editura pentru Literatură.
GRASSI, C. 1979 preprint — *Ville et campagne dans la sociolinguistique italienne.*
GUMPERZ, J. J. 1968 — *The speech community*, în David L. Sills (ed.), „International Encyclopedia of the Social Sciences", vol. IX, New York : The Macmillan Company & Free Press.
GUMPERZ, J. J., 1977 preprint — *The role of dialect in urban communication.*
KURATH, H., 1939 — *Handbook of the linguistic geography of New England*, Provindence : The Brown University.
LANDECKER, W. S., 1960. — *Class boundaries*, în „American Sociological Review", 25.
MUMFORD, L., 1971 — *La città nella storia*, în Gianfranco Elia (ed.), *Sociologia urbana*, Milano.
SOBRERO, A., 1973 — *L'integrazione linguistica in giovani immigranti*, în „Parole e Metodi", 6.
SOBRERO, A., 1974 — *Note sulla dinamica del passaggio dal dialetto alla lingua in un quartiere urbano*, în vol. *Dal dialetto alla lingua*, Pisa : Pacini Editore.
TIUGAN, M., 1977 — *Sociolinguistic analysis of a phonological variable*, în RRL, XXII, 4.
TIUGAN, M., 1979 — *The role of dyadic interaction in primary socialization*, în RRL, XXIV, 3.
TIUGAN, M., 1980 a — *Passive bilingualism in an urban community*, în CLTA, XVII, 1.
TIUGAN, M., 1980 b — *Primary socialization and behavioural type*, în RRL, XXV, 5.
VULPE, M., 1967 — *Fapt dialectal şi fapt popular*, în SCL, XVII, nr. 4.
WEINREICH, U., 1968 — *Languages in contact. Findings and methods*, The Hague, Paris : Mouton.

THE SOCIO-CULTURAL INTEGRATION OF THE MOLDAVIAN IMMIGRANTS IN BUCHAREST

ABSTRACT

„Cities", especially the big ones could not be defined by a (socio-) cultural continuity. These *urban societies* have just a (socio-) demographic effective existence. From a socio-cultural point of view they represent *complexes of communities*. Bucharest is an illustrative proof thereoff.

In the City of Bucharest a number of *Primmary Speech Communities* have been identified, the primary speech community of the Moldavian being one of them. This PSC is characterized by a strong feeling of *language loyalty*, a fact having serious consequences at a behavioural level (not only linguistic but also cultural) for each Moldavian immigrant.

Our research focused on the linguistic features recorded in the speech of a representative sample.

Different types of *secondary reactions* have also been pointed out (as well as their cultural implications).

The main conclusions of the paper are as follows:

— the Moldavian immigrants in Bucharest have the connsciousness of their linguistic and cultural continuity;

— language loyalty as well as cultural loyalty are the main factors stimulating the *conscious* creation of a Primary Speech Community;

— the approach of everyday usage of the immigrants in the urban industrialized centers could be one of the ways to establish the minimal inventory of representative linguistic features for a given linguistic (and cultural) area (i.e. the native area of the immigrants).

Institutul de Cercetări Etnologice şi Dialectologice
Bucureşti, str. Nikos Beloiannis, nr. 25

BDD-A23113 © 1985 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:09 UTC)